

PRIE BRYMANČIO

R Ū P I N T O J Ė L I O

LLKS visuomeninės minties organas

1949 m.

lapkritis

Nr. 5

V y t e n i s

VĒLINĒS

Lapkritis. Siaučia vējai išēlē.
Baltos šalnosa jau kausto žemelē.
Jūk šj vakarā renkasi vēlēs
Parymot šalia kryžių prie kelio.

Neša sesēs vainikā iš rūtų.
Puošia kapā mamos, tėvo, brolio.
Ir žvakelēs jiems vakaro rūke
Mena Kristaus bažnyčių altorius.

Kas papuoš tavo kapā, o broli,
Žalių girių gelmēse sukniubēs?
Neapverks, nesuras likę toliuos
Senos motinos gedulo rūbuos.

Gal nuvytę laukų ramunēlēs
Ar mažyčiai papievių čibreliai
Sausnabždēs tylų "Requiem" vēlei,
Kurī liūdi be kryžiaus- žvakelēs.

Jūsų broliai - pilkieji klaūnai
Dar negrižo iš girių namolia...
Ir ant gatvių dar kraujas nedžiūna;
Laisvės rūmas dar slepiasi toliuos.

1947 m. ruduo

Skausma žydėjo vasara, kai vakaruose likimo dulkės gulė, kai rytų gaisrais ir krauju putodama pas mus puotauti rangės raudona vėliava. Piktų likimų sudroje, dejava mano tėviškė:

.... tenai... kažkur... gyvena juk ir žmonės!...

Rūpintojėlis ir tada rymojo prie mūsų amžių vieškelio. Kalbėjo malda jam žmogus, keliaudamas tenai, kur ir tą vasarą tikėjo si surasti žmogaus gyvenimą. Riedėjo graudi ašara, - likimą savo išsaugoti nuo pikto nešė nedalis. Gūdžios nelaisvės akivaizdoje save tik dulke teisvydęs, bailiaip pašvėgęs į savo dalią, tenasišluostyt stengė gailią ašarą - prieš savo gyvenimą pasižadėjo akis pakelti, kai laisva ranka nuo jo nušluostys laiko dulkes.

Dejava žemė motina sunkiu žingsniu keleivio, kuris sukaustė ją grubiu gruedu. Dangus raudėjo šurpion ašarom, kaip sutarkuotą šviną į žmogaus akis žerdamas. Sugrojo vėlinių varpai, nuo protėvių kapų pamojo rankom kryžiai.

- Palikite viltį visi, kurie čia išengiate!... - likimas piktas kvatojasi iš mūsų kryžių.

- Po mūsų, kad ir tvanas!... - sukliko šurpe pagauti, kam šaltą dieną degtinės lašas ir

tikrą motiną atstoja.

Ir mūsų žemėje kilo puotai, - šiurpus skausmas su svečiu vėju - vestuvių šoki šokti ėmė. Ir mūsų žemėje kilusi audra, gyvenimo statytus kryžius juodam likimui išdavė.

Į mūsų žemę atėjo Vėlinių diena, kad lietuvius savo nemarumą gyvenimui išodytų! - didvyrių žemė prakalbėjo.

Žemės balsu pakilo jaunas partizanas. Amžra mirties juoku kvatojosi iš jauno, giltinės kaukuole barškino anam į akis, bet jis regėdamas tik savo žemės amžinatvę, girdėjo tik jos amžių balsą:

- Atiduok, ką privalai!...

Įkaitintu švimu užpilti partizaną audra šoko. Nestengusi - gundė žaidimu, kaip aukso dulkėmis žarstyti. Įsiutusi audra nešė die - nas, drąskė metus, dantis kalendama prieš savo nesekmę, prie MVD tvoros nubloškus lavoną partizano parodė, kad prieš gyvenimą išėjusi audra, gyvenimui parodė žmogų, kuriuo ir Dievas gyveno žemėje.

Audros įjaudintas dangus ir žemė. Likimo gruodu sukaustyta žemė, kaip griauamas dunda MVD. Amžiais gaudę Vėlinių varpai ir šiemet supa žemę Dangaus žinia:

- Ir mažiausios vilties nėra tiems, kas MVD keliu nušengs!...

Nuo mūsų žemės Vėlinių dienoj, į Dangų kyla kryžiai. Tai protėvių auka, kad mes gyventume; tai jauno Partizano nemariai Lietuvai gyvenimas, įaudrintas lietuviškas dangus ir žemė mano tėviškės, tegirdi amžiais gyvą tautos žodį:

- Atiduok Tėvynei, ką privalai!...

Partizane! Vos kėlęs koją į tavo žemę rusas, komunistu nusijuokė iš tavo tėvų kryžių. Tikėjo rusas komunizmu, kad bolševikiniu atkaklumu tarp mūsų sėtas komunistinės religijos šventas neapykantos jausmas, jį mūsų tikru pilotu padarys. Neslėpė rusiškasis lei

tenantas lietuviui neapykantos, kai, pilotiš-
kai mazgojamas rankas, su pasišlykštėjimu
mums, jį išrodė lietuviui broliūdžius, virš
mūsų gyvenimo iškeltus.

Įsiutęs ant tavęs rusas, Partizane! Tave
jisai vadina tėvynės išgama. Taip, - nacisti-
nis rusas tavęs jo tėvynės mylėtoju laikyti
negali. Tu, Partizane, Lietuvos išgamą apvil-
kai rusiška MVD uniforma, kuo rusą privertei
pasirodyti kuo jis mums yra - erodas. Tu lie-
tuvių apsaugojai nuo draugų, kad savo priešus
ir vaikai vadintų, biauriu skrebo - stribo
- skeltanagio vardu. Dėl tavęs nenuėjus mūs
tautai nūdienio rusiško likimo keliu, tavo
mirtis judošiaus klausia: argi gardi už iš-
davimą artimo pirktą duona, maišyta su išduo-
to kūnu? Ar ne klaikus tavo gėrimas, atmieš-
tas tavo nužudyto krauju?

Pašvelki, Partizane, į tau Motina, Tėvu,
Sesė, broliu likusius lietuvius. Jie per ta-
ve atiduoda savo Tėvynei pareigą, kad su ta-
vie tautos nemarumą įamžintų. Paskutiniu šo-
vinio išgelbėdamas savo gyvenimą nuo vergavi-
mo nūdieniam rusui, komunizmo vergų kankina-
mus lietuvius sutvirtinti dvasioje, kad jie
tikrų kankinių vainiku papuoštų Lietuvos Am-
žinatvę.

Kas skausmo vasarą žmogaus gyvenimo sve-
tur ieškoti iškeliavo, šiandien gali ne tik
didžiulotis, kad žmogaus gyvenamos šalies jie
sūnūs, bet ir drąsūs gali kalbėti žmogui tai
kos telkimo reikalu prieš tą, kurie per Lie-
tuvos Partizano lavoną peržengdamas, keliau-
na lavoną žmonijos gyvenimo paversti. Prie
ruso lavono ir komunizmo nužemintus priversti
tikėti, kad komunizmas tik žmogūdystė.

Kaip ir per amžius ir šienet gaudžis Vė-
linių varpai. Varpų gaudime ir tavo, Partiza-
ne, lietuvišku kryžiumi iškeltos rankos žmo-
gui moja. Tai žemės ir dangaus liūdna, šiur-
pi pranašystė aklam likimui:

- Palikite viltį visi, kurie į čia įkengiate MVD uniformas!...

Vėlinių varpams supant šenę ir tavo, Partizane, balsas amžių Lietuvai kalba:

- Atiduok Tėvynei, ką privalai!

.. . . .
.. . . .
.. . . .
R R D D E

.. . . .
.. . . .
.. . . .
Q U O D

.. . . .
.. . . .
.. . . .
D E B E S

— — — —

Mirti nebijo tas, kurio gyvenimas daug vertas.

— — — —

Rudens žygis

1948 m. rudens lietingą, tamsią naktį, teko žygiuoti. Bežygiuodami smarkiai nuovargome, todėl priėję sodybą, užsukome pailsėti. Kaip tik papuolė, kur dar nė karto partizansai nebuvo užėję. Žmonės nepaprastai nudžiugo sakydami:

- Sulaukėme tokių svečių, kokių visai nesitikėjome, nors ir labai laukėme.

- Mačiau jau daug visokių priešų veidų, bet ne teko matyti lietuviško partizano veido, - kalba senutė atsikėlusiai iš lovos. Uždegus šviesą, pakalbėjus ir mums atsisveikinant pasakė:

- Dabar jau ramiai galiu mirti, nes mačiau, ko prieš mirtį troškau pamatyti.

Senutės palaiminimas mus dar daugiau sustiprino kaip poilsis ir toliau kelionę tęsėme su dar didesniu pasiryžimu.

49.10.10.

Laisvūnas

BRANGIOJI MOTINA!

Skaudančia širdimi rašau Tau Vėlinių laišką. Jaučiu Tavo kančią, Motina! Mus blaško šiaurūs vėjai. Žingsniuoja tylų Vėlinių vakarą, o danguje tiek daug trūksta žvaigždžių. Matau dvi kranta. Jos nušviečia ant kalnelio du kryžius... O laukais liūdnai nuaidi vakarinė varpų giesmė...

Amžinai Tėvų šilėly suklypusį patį palaidojai, o Brolį, šiaurioje kovoje žuvusį, ant gatvės grindinio išniekino. Pati benamė palikai. Žinau, ant Jų kapų tikrai nedegė Vėlinių žvakė ir karčios Tavo asaros nelsis tē Jų kūnus slegiančio smėlio... Ir šian dien tą tylų Vėlinių vakarą rymai viena ir Jų vietoj matai du kryžius...

Motin, argi Jie mirė? Juk Jų dvasia tebė ra gyva. Jų kraujas - kurių vienas Tau taip buvo artimas, antras Tavo rankomis užnešiotas - išlietas Tėvynės laisvei atpirkti. Motina, juk Tu mus taip auklėjai, taip mokei, - mylėti artimą, aukotis už Tėvynę, už tą žemę, iš kurios mes išaugome. Juk mes nepratę linkti kaip mendrė vėjelio pučiama. Mes mokame tik lūžti, kaip ažuolas Nemuno pakrantėje nuo šiaurais rytinio vėjo, gindami savo tėvų žemę.

Tikėkime, mano Motina, ko šventai siekiame, už ką aukojamės, - pasieksime! O Jie, žuvusieji, smūžinai liks mūsų tarpe. Ir už Jus kalbės Jų darbai, nes Jie žuvo stovėdami Rūpintojėlio sargyboje.

Telaimina Viešpats Tavo sunkią dalį, Motina.

49.11.02.

Tavo sūnus

Dangus ir žemė yra graži, bet žmogaus siela, pakilusi virš dulkių, yra už dangų ir žemę gražesnė.

Verkia duona tinginio valgo ma. Ji negali neverkti tų ašaromis, iš kurių ją tinginys atima. Juk tuo ne vien artojas išduodamas badiui, - tuo žemėje ugdomas parazitas, kurio sėkla ir nesėjama auga.

Verkia Motinos sūnė, kurie eina nuo priešų tėvų žemės ginti. Jos negali neverkti, - jų senatvės užvadėliai eina sunaikinti paraziti - nes jėgas, kad žmogus savą duoną galėtų valgyti - jos Karžygių Motinos.

Buvau liudininku verkiančios Motinos. Gražų vasaros vakarą ji šluostė ašarą karo muziejaus sodely, kai karo Invalidai grojo maršą už Lietuvos Laisvą kritusiems Broliams.

- Ko raudi, Motin? - jos sūnus, mano mokslo dienų bičiulis, Lietuvos karininkas klausė.

- Sūnau, tavo tėvas Sibire knygnešiu mirė, kad tu žmogumi pagerbtum joje žygius. Aš jo džiugsmo ašaromis verkiu regėdamas juos, - akimis parodė Lietuvos Žemę su jos Dangumi su va muzika jungiančius, - ir tavo.

Sūnus Motiną ant suolelio pailsėti pasodino. Kai gen. Nagevičiui leidus mano bičiulis nuskynęs rožę prie Motinos kratinės segė, aš tyliai apleidau Motinos ir sūnais laimę. Mane užbūrė ne vien gražus vasaros vakaras. Aš tą naktį turėjau būti vienas. Man perdaug skausu, kai savo ašarą kitam turi parodyti.

— — — — —

Ar verkia šiandien Motina sūnais, kuris Karžygiu kritęs tėvų žemę gindamas? Ne. Jei

ji verktų, ją liaudies priešų MVD laikytų; jei ji verktų, Lietuvos Partizanas neturėtų, kur skaudančios galvos priglausti, neturėtų tada Lietuvaš sūnų - dukrų, kurie savu gyvenimu lietuvišką duoną nuo svetimų gintų. Kąpiau lietuviškos Motinos sąsares laikui, kai Karo Muzie - jaus sodnely tylų vakarą gros maršus Partizana - nai Invalidai tiems, kurių gyvenimas Lietuvos žemę su jos dangumi sujungė. Tada tikrai raudos Motina, kai ją sūnus galės pailsėt paprašyti, kai prie jos Krūtinės Partizanas segs rožę - jos sūnaus krauju žydinčią.

- Motina, šia Lietuva buvo ir bus! - kalba Lietuvos Partizanas.

- Didvyrių žemės sūnus! - ir nuožmus priešas prie savo grobio - tik prie Partizano lavono - nulenkęs galvą gali tarti.

Partizanas tegirdi savo žemės Motinos balsą: - Iš praeities, sūnau - dukra, tu atėjai, kad šviesią ateitį savo Motinai paliktum. Tavoji praecitis, Partizane, - Lietuvos kariuomenė.

- Baik, broliuži, pradalgėlė! - Savanorio Kūrė jo dvasios balsas. Lietuvos Kariuomenė artojų - audėjų sūnūs. Lietuvos Partizanas samanotos bakūžėlės ugdytas Lietuvos gyvenimui įamžinti.

Raudonosios Rusijos sukėtas karininkas sve - čiu stebėjęs mūsų kariuomenės pratimus Čaišiū - mopoligone tegalėjo pareikšti, kad tai tikras Lietuvos pasididžiavimas. Kaip politikas šis karininkas pareiškė rimtą abejoną tik tuo, ar gali pateisinti Lietuvos kariuomenė tautos vil - tis. Jis draugiškai davė suprasti, kad mums, kaip mažai tautai, geriau būtų partizaninė dva - sis tautoje puoselėti.

Kas už savo šalį nebijo ir savo gyvybės au -

loti, tas yra patriotas. Tuo atveju patriotui būti kariu yra jo šventa pareiga. Patriote ne - gali nežavėti tų gretos, kurias tikrai šalies gyvenimą atstovauja. Stebėjęs karys mūsų kariuo menės darnias gretas, tik patriote žvilgsniu į jas žvelgęs, jis kitaip ir negalėjo sakyti, kaip tik tai, kad tai pats tikrasis mūsų tautos pasididžiavimas. Šią patriote žvilgsnį palyginę su savu gyvenimu, pašvelkime į savo kariuomenę.

Gyvenimas parodė mums Prisikėlimą, bet prie jo priėti tegalėjome tik per tautos sūnų pasi - ryžimą ir auką. Pirmu mums kelią pastojo rusiš - kasis bolševikas, kuris tuo laiku ėjo visos žmonijos pavergti.

Prieš šią bolševiką kovojo ir mūsų kaimynė Lenkija. Bet šią kovą tęsdama ji ir pasaulį stengėsi įtikinti, kad tik Lenkija yra reali jėga kovoje prieš komunizmą. Tuo Lenkija tesie - kė, kad mes tebutume duonos kraštas šiai re - aliai - lenkiškajai - jėgai. Želigovskinės klastos įsipynimas į mūsų istoriją terodė, kad ir pasaulis tikėjo, jog Lietuva savu gyvenimu galės gyventi tik unijoje su Lenkija, kad tik Lenkijos vadovaujama ji galės ir prieš bolše - vizmą spirtis.

Lietuvos Karys išvijęs iš Lietuvos ginkluo - tą bolševiką, Sirvintų ir Giedraičių laukuose įtikino ir Lenkiją, kad ponais ir jie mūsų duonos nevalgys. Tada ir pasaulis pradėjo ti - kinti Lenkiją, kad ji palauktų iki to laiko, iki Lietuva sava laisve atsидžiaugusi pati pra šysis unijos su Lenkija.

Turime žinoti, kad tik lietuvis savo jėga pa sitikėjo žengdamas į Nepriklausomybę. Pasaulis teregėjo Lietuvą vien karo nuniokiotą šalį, be žemės gelmių turty, - be savos pramonės, vien juodą duoną tegalinčią auginti, dėlto vien juo dą duoną visi jai ir pranašavo. Pasitikėti lie tuvi savo gyvenimu pirmiausiai įgalino sekmin - ga jos sūnų kova prieš bolševiką ir lenką.

Pasaulis buvo įtikintas ir tuo, kad prieš bolševiką kovoja ir Bermontas. Tik kadviliškio kautynės parodė prancūzui, kad prie Mar-nos juos ėmė švinas, o lietuvių - kovojančių už savą gyvenimą - neima ir plienas. Kovojan-tis lietuvis įrodęs, kad jis ne vien sau gy-venimo trokšta, bet, kad jis tą gyvenimą ap-ginti įstengia nuo savo ir žmonijos priešų, įgalino pasaulį pripažinti Lietuvai nepriklausomybės teisę. Šią teisę savu krauju ap-šlakstęs ir Klaipėdos krašto lietuvis, įtei-sino save Lietuvos gyventojų.

Tiek Lietuva savo kariuomenės dėka įtiki -no pasaulį, kad yra verta savo gyvenimo, tiek pat sava kariuomenė ir lietuvių tikino, kad jis yra gyvenimo atstovas. Kieta kumštini Lie-tuvos gyvenimą stengėsi sudaužyti Stalino, Pilsudskio ir Hitlerio bernai. Tik sava ka-riuomenė įgalino Lietuvą, kad šitų bernai jos gyvenimo nesugriautų. Savu gyvenimu tikėjimas įgalino Lietuvą atsistoti greta tų tautų, ku-rios anžius nepriklausomą gyvenimą gyveno.

Tas svečias, kuris Lietuvai patarė parti-zaninę mintį Lietuvoje ugdyti, jis jau kalbė-jo kaip draugas politrukais. Jeigu Lietuva bū-tų tikėjus politrukais, jeigu ji vietoj ka-riuomenės būtų ugdytą neišvengiamą partizaninę mintį, tada vietoj universitetų, žmogišku kelių, ūkinės gerovės kėlimo, ji būtų rengus bunkerius. Tikrai šiandien šitie bunkeriai ne savam gyvenimui lietuvių valiotų, bet greičiau jie gundytų gerbti tų dievus, kurie bent bol-ševikinio katekizmo vaikams išmukti nepavydi.

Piktu geismu Lietuvai vaduojantis galima apkaltinti Lietuvos kariuomenę, kad ji leido nužemint Lietuvos garbę prieš ultimatumus. Bet gyvenimo bičiuliai tegali pasakyti, kad Lietuvos kariuomenė įgalino Lietuvą ir tuo laiku išsaugoti savo gyvenimą nuo pasidavi-mo keršto jausmui, kuris paraližuoja žmogui protą. Juk Lietuva tada sulaukė ultimatumų,

kai žmonijos protą tendė karų triumfas. Ta-
da žmogus tegalėjo matyti, kad tik didžiau-
sios aukos nebajusios tautos, privess nurim-
ti kardu kaip siaubu švytruojančias minias.

Po Niurnberginio proceso, akivaizdžė tu
žmonijos darbų, kurie raudonąjį siaubą tik-
ra žmogaus gėda daro, Lietuvos Karis tradi-
cijas tęsi tu, Partizane. Ne užkėlimai,
bet išsaugojimas teisės, kad lietuvis savą
duoną patsai valgytų, yra tavo kova. Kaip
Lietuvos Karį ir tavo gyvenimas sveikina.

Lietuvos Karys pateisino Lietuvos gyveni-
mą, kuris ir skaudžiausiai žmogui prasikal-
tasio neguldė ant miestelio grindinio. Už
tai tu nebijai to gyvenimo ginti net ir ta-
da, kai žmogaus protą komunistas stengiasi
paraližuoti tavo vienminčių, net ir lavonus
šlykščiausiai išniekindamas. Tik dėlto tu
kaip Lietuvos Karys kiekvienam patriotui
esi pats tikrasis tautos pasididžiavimas.
Politrukas pikčiausiu savo priešu laikė
Lietuvos kariuomenę, nes ji neleido jam lie-
tuviškos duonos grobti. Kuo jisai siūlė bū-
ti laisvos Lietuvos kariui, tuo tu esi ver-
giamos tautos. Už tai jis tave jau spšaukia
pikčiausiu tautos priešu. Kitaip jis šikaut
ir negali. Juk ir jis žmogaus pavidalu yra
gimęs. Juk tu ir jame priverti bent šibu-
riuku blesterti žmogaus sąjūgį, kuri ir
pikčiausią verčia sudrebėti svetimo duoną
sau į burną dedant, kuri ir jį verčia sudre-
bėti prieš tą jo pralietą kraują, kuris ne-
džiūsta kaip ryto rasa, kuris vėliau ar
anksčiau reikalaujas ataskaitos.

Vyčiais jojo lietuvių pulkai, kad spran-

gi būtų svetimiesiems lietuvių duona. Vyčiais kilo Savanoriai Kūrėjai, kad lietuvių Motina dėliausmo ašaromis sveikintų žygius, nuplovusius nuo mūsų žemės gėdą, kurią užtraukė lietuvis ponu virtęs. Vyčiu, Partizane, kilai kovai, kad žmonija nuo žemės nuplautų gėdą - politruką. Skaudžiai gels, Partizane, širdį tavo Motinos dėliausmo ašaros tam lietuviui, kuris neįsavo savo sukos ant Tėvynės Laisvės Aukuro.

Auka - aukščiausiasis žmogaus dorybė. Tik ji iškėlė žmogų į tą didybę, prieš kurią ir Hitleris nulenkė galvą, prieš kurią ir politrukas mirtinai sužeistą šverim draskosi. Lietuvai lapkričio 23-ji susieti jos gyvenimui su ta auka, kuri apsaugoja žmogų nuo baimės jausmo ginant savo duoną - savo gyvenimą. Šitos dienos įamžintoju esi tu, Partizane! Tavo auka nuolat kelia ir amžiais kels lietuvių:

- Vyčiais į laisvą - laisvi gyvensime!

--- 000 ---

Kuškanotą rudens naktį, pamatę spinksin-tį žiburėlį, užeiname. Maloniai šeiminkai sutikus klausiu:

- Ar nebijai, motule?

- Mielieji mano vaikeliai, pirma naktimis vaikščiodavo blogi žmonės, - nakties bijodavom. Dabar - laukiame nakties, laukiame jų su ateinant! - miiliai, kaip savo sūrus sutikdama, kalba serutė.

1949 metai

Linas

--- 000 ---

Užpirktos mišies ...

Kaip kolchozninko rytas suniukės dangus. Blesters saulė pro kurią nors debesį, tai vėl, žiūrėk, už kurio nors kito užlindus murksi pa sislėpusi. Šlapias palaidines vėjas drėbdamas prie kūno, iki dantų perstėjimo visą šiurpu - liais nukrečia. Tik atsigulus, kai po palapi - ne gerai išyla, jauku kaip tvankią vasaros dieną per atlaidus išsigriovus mašoj bažnytė - lėj.

Prie lauželio stovyklos budėtojas ir pik - tos nuojautos šiurpinamas aš - linas. Apsi - šniukštinėja po stovyką į ją įvinginės brole - nas.

- Kas naujo, vyre?...

- Nieko, kaip ir paprastai... ramu pas mus... - akių nepakelds, as į klausimą sve - čias atžiauksi.

Regiu - kažkas įtartinas už eglaičių dre - biasi.

- Su šautuvu!... - rikteri budėtojas. Skubam vyrus kelti.

Užverda miškas, kaip raganoms į puotą su - jokus...

Ar buvai, žmogau, naktį miške, kai audra medžius rauna, kai neperstojantis perkūnas gūnuolus skaldo, kai vien užimas ir žmogaus są - monę siaubiantis riksmas ant tavęs virsta, griūva, tave kaip vabalą sutraiškyt veržias, o tu net nežinai kur ta šiaurė gali būti, iš ku - rios pusės žmogaus akimis saulė teka?... Čia klaikiau... Čia - išdavimas!...

Kaip šienės pūga ruskiai stovyklą griūva. Jų kaukimas užrėkia ir dangaus keršto šaukian - čius kulkosvaidžius, ir širdį drąskančius au - tomatus. Kas šliauždamas, kas ropomis, tik ginklą - vienintelę šios valandos jauną paguo - dą - griebia ir, metasi lietuvis į kovą, į gy - venimą, į laisvę - mirties siaubą nugalėjus.

Ruskių maršos privežtos. Vieniems drąskan -

tis priešmirtiniuos skausmuos, antri - žmogaus kraują užnodę - žmogaus kraujo trošku - liu siunta... Kaip kalnas virsta ruskiai savo troškulio sotint...

- Broliai!... Kovožėsi gyvenimą laimėsi - me... - mišku ašdi mūsų komandos žodžiai.

Tik kovos ugnim malšinam rusišką troškimą ir žingsnis po žingsnio, šuolis po paleistos serijos, pro ugnį, pro Brolių Aukas, Lietuvos sūnų Motinai gyventi veda...

- Broliai!... nušėuk mane... neturiu rankos!... - apraminę atkakliuosius puolėjus, girdžiu Kastyčio maldą. Metu švilgsnį į prašantį Brolio priesaiką tęseti - lietuvio - Lietuvos - gyvenimo ruskiui neatiduoti...

... Kastytis kraujuose paplūdeš... Kažkurio iš mūsų priešmirtinis sudejavimas širdį man skausmu perveria...

- ...nepalik manęs gyvo...-Kastyčio meldimas protą ugnimi užpila... Perdaug jau piktas iš dešinės kulkosvaidis protą ledu kausto. Trenkiu seriją į kamuolišais virstančius dūmus, ir kulkosvaidis krinta be valios.

- ... Broliai priesaiką privalai tęseti ... - nauja banga ruskiams pakilus, maldos žodžiai liejas...

Bejausmė serija ruskius atoslūgiui verčia... Jų serijos iš automatų ir kulkosvaidžių, širdį replėmis verčia...

- Viešpatie!... Broliai!... tik tuo Tavo gyvenimas nuo ruskio išgelbėti tegalima...

... neskilimas!...- į smegenis perkūnas trenkia, - automatas veikt atsisako! Ruskiai kelias ir veržias pirmyn, - prie manęs, prie Broliai!...

Jau virpančia ranka ištaisau automatą, - prieš ruskius veikia kaip veikęs...

- Mano Dieve!... tik Tau savo pomirtinį gyvenimą sukoju... Kastyti... bandyk šliaužti... aš tave ginsiu...

Tik po ilgesnės serijos atsitrenkęs diskas iš automato iškrenta. Regiu, - karžygiais už

visus sukojas Gailiūnas ir Gintvytis, - jie savo pavyzdžiu ir šodžio valia Brolius iš kovos lauko karūgygiais veda... Perdaug jau savas vienas iš jų... Tik žmogaus valios įsakymą tęsėdamas, pirma manęs šliaužia Kas tytis. Vienam privalau padėti iš kovos lauko pasitraukti, antriems - įmanomu momentu pakeisti kovavietę.

... mano šoviniai baigiasi... Šliaužiu prie Kastyčio, - jo dešimtukas vienintėlė viltis mano šiurpui nureminti. Prašinu pro veidu žemyn gulintį negyvą Partizaną... Kas tytį pavijęs pajuosiu jam nukirstą ranką ir skubam bent kiek nuo kovos lauko pasitraukti. Jo parabelis, kuriuo jis bandė nusišauti, užsikirtęs. Duodu jam savo ir... į KV - venimą - kautynių pagalba...

Tik Dievas mūsų tikroji prieglauda, - vien švilpimas ir ruskių keiksmai aplinkui tesigirdi, bet mūsų gyvenimas nuo jų akių uždengtas. Dievas vienintėlė sužeistojo stiprybė, - mirtiną žaizdą suaižytas, tylus meldžia Viešpatį, kad įstengtų tamsios nakties sulaukti...

Broli, kodėl manęs nenušovei?... - kaire ranka paražytą man raštelį pratiesė.

Rieda ašaros tikrais deimantėliais Kastyčio ir mano veidais... Regiu - jis tylią Visagaliui padėkos maldą siunčia... Tylus ir ramus įsiai, kaip tik gali būti tokiu Lietuvos Partizanas... Jo ramumo veikiamas ir aš užmiegu Lietuvos Partizano miegu...

Jau žinomas ir kovos smulkmenos, - pasi - aukojimas už artimą grūmės su stichija. Tiek gausiai jėgos suvežė ruskiai tik tada, kai aiškiai žinojo, kad čia jų ne eilinis laikas...

....Broli!... mums mišios iš anksto užpirtos buvo... Mus išdavė tas, kas lengva širdin

dim Lietuvai prisiekė savo gyvenimą... Jis
pasiūdidžiudamas savo širdy didybe savo,
nepasijuto, kaip tuo save išdavęs, savo
tautai išgema paliko

.....
Sventoj kovoj kritusieji Broliai!...
Jūsų pasiaukojimas man leido tęsėti prie-
saiką. Brolie gyvenimą nuo prašūties išgel-
bėjau... Padėjote, Broliai, man tęsėti mū-
sų pradėtą žygį! Aš nežinau, kad ir už Jus
turiu gyventi Lietuvai!

Iš Lino užrašė Augustas 13

--- 000 ---

Motinos meilė

Brėško. Sūnus lėtais žingsniais žingsnia-
vo į šilę vedamu takeliu - išėjo partiza-
nauti. Ilgai prie vartelių stovėjo motina.
Ji laimino matolstantį sūnų, kuriam nuo pa-
svirusio kryžiaus kalbėjo Rūpintojėlis:
- Eik, sūnau, savo motinos ir motinos že-
mės ginti!...

Negalėdami rusai suimti Partizano, suima
jo senutę motiną. Po šešiolikos žiauraus
tardymo parų, nieko neišgavę, ją paleidžia.
Sūnui Motiną aplankius, ji jam papasakoja
savo kančias. Prisina sūnus prie motinos ir,
bučiuodamas išvargusį veidą, sako:
- Mamyte, į kokias kančias aš tave įtrau-
kiau!

Motina, pilnu pasiaukojimo ir meilės bal-
sų, jį tyliai ramina:

- Sūnau, man nesunkios jokios kančios, ka-
da tu eini tikru Tėvynės keliu!

Romutis

.....:.....:.....:.....:.....

V I S U O M E N I N Ė V E I K L A

Partizano žinganių PRR įėjo į gyvenimą, tik tuo - Partizano gyvenimu - jis tegalė - damas būti, nuo šio Nr. prakalba skyriumi : Visuomeninė Veikla.

Čia bus keliami LLKS nagrinėtini klausimai, į kuriuos reikalingas kuoplatesnis visų už Lietuvos Laisvę kovojančių pasisakymas. Keliami šiame skyriuje klausimai galimomis sąlygomis nagrinėti, šių klausimų prasme lie tuviškus pasisakymus PRR redakcijai siųsti, įpareigojami visų dalinių visuomenininkai.

PRR Redakcija

Politinis skyrius

V a l k š n a

BŪSIMASIS KARAS .

(Žmogaus teisei apginti)

Įžanga

A. Jakštas veikale - Pikto Problema, išleistame 1935 m., rašo: "Per 3421 rašytosios istorijos metus buvo 3135 karo metai ir tik 286 taikos metai". Tai tvirtinimas, kad žmo-

nija kas šimtmetį tegali išbūti nekariavusi apie 12 metų. 1939 m. gen. št. Karvelis viešoje paskaitoje peržvelgdamas žmonijos gyvenimo istoriją tegalėjo patvirtinti, kad tai vien karų eiga. Remdamasis gyvenimo faktais įrodė, kad per paskutinius 202 metus tebuvo du taikos metai. Iš šito tvirtinimo matome, kad žmonija vienus metus pasilsi šimtą metų pakariavusi. Sugretinus šiuos pavyzdžius gauname, kad žmogaus gyvenime karai ne tik neišvengiami, bet ir tai, kad žmogaus tolėjimas nuo akmens amžiaus - kultūrėjimas - tėra karams dažnėti priešasčių ieškojimas ir jų radimas. Tik be šių pavyzdžių mes turime ir nūdieną. Šiandien daug kar kariaujama, bet karą priešastimi visur yra komunizmas, kuris žmonijai šada naujus laikus. Dėl žudomų komunizmo laikų paliekant teisę atskirai išsistarti, apie nūdieną karui kilti priešastį galim drąsiai sakyti, kad, kiek neišvengiamas karas tarp senų laikų atstovų ir naujųjų siūlytojų, tiek šita priešastis yra ne tik vienintėlė, bet ir paskutinė - neišvengiamai būsimajam karui žuvus senųjų ar naujųjų laikų atstovams, turės būti ir šita priešastis. Tuo tesako, kad žmogaus tolėjimas nuo akmens amžiaus - kultūrėjimas - ne tik karams priešasčių ngkimo sąlyga, bet, kad tai kelias į laikus, kurie apie karus kalbės taip, kaip mes šiandien kalbame apie pergventą akmens amžių.

Kad nepadarytume klaidos apsispręsdami dėl karų ir dėl būsimųjų laikų, pažvelkime į tą žmonijos kelią, kuriuo ji eidama nuo akmens amžiaus laikų priėjo iki atomo energijos panaudojimo - iki nūdienos. Jeigu žmogus savo kelyje būtų klydęs, jis nebūtų nuo telefonu priėjęs prie radio, nuo foto aparato iki kino filmos - toliau garsinės ir spalvotos. Dėsningu žmogaus kilimo požiriu pažvelkime ir į būsimąjį karą, tuo - į naujus lai-

kus ir, būkime tikri, kad klaidos žmogus ir čia nepadarys.

Karams kilti priešastys ir jų nykinas

Gyvenimas kovoje už būvį.

Zemės gyvių būtis rodo, kad įgimtas jiems savos padermės plitimo dėsnis ir - dauginoje - tėvams vaikų globa. Susugusius šiuos gyvius kova dėl kasdieninės duonos kasnio įgalina ne tik pavieniai gruntis, bet tas grūstynės pilnuose pateisina net tarp tėvų ir vaikų. Dėl pirminio žmogaus tą patį gali ne pasakyti - suaugę kas sau kovoja dėl nūdienos. Mitas ar istorinis faktas kaino su Abeliu istorija mums šiuo atveju gali nerūpėti, tik turime sutikti su tuo, kad tai oficialus pasmerkimas broliūdystės.

Tuo laiku, kai žmogus pastebėjo, kad kovoje už būvį prieš žvėris dėl kasdienės duonos, dėl urvo, saugojančio nuo įvairiausių negerovių, šeimos vienybė yra jos galybė - išsilaikymo pagrindas, tarpusavės brolių grūstynės - ardančios šeimos visagalybė - tegalėjo būti laikomos tik šeimos išdavimu. Nuo šio laiko broliūdystė turėjo būti ne tik pasmerkta, bet privalėjo likti ir baustinu prasikaltimu.

Broliūdystės iš gyvenimo išnykimą, tenka laikyti tarp žmonių pirminio karo - tarpu - savio žudymosi - išnykimu.

Gyvenimas žmonijos šeimomis jokiais įstatais nedraudė karų tarp šeimų. Šių karų priešastimi irgi tebuvo abeliškoji ir kai - niškoji žmogaus prigimtis: kiek vienos šeimos savo trūksu stengėsi sau gyvenimą kur - ti, tiek antros, jėgos pagalba šių turta grėbdamos, siekė savo gyvenimo laimės. Aišku, kiek vienos šeimos savo gyvenimo apsaugojimo tikslu, tiek antros norėdamos gerantuoti savo gyvenimo laimę, buvo priverstos jungtis giminėmis. Susijungusias šeimas gi -

minėmis, nuo šeimų karų saugojo giminės gyvenimo įstatymas.

Mūsų tautos istorija kalba apie karalių Mindaugą, kuris tarpusavyj kovojančias lietuviškas gimines sujungė į Lietuvos valstybę, kad apsaugotų jų gyvenimą nuo valstybiniu mastu organizuotų kalavijuočių ir kryžuočių ordenu. Kiek vėliau už mus valstybiniu mastu jungėsi rusiškos giminės.

Anksčiau ar vėliau jungiantis atskirų tautų giminėms, 20 amžių žmonija sutiko susijungusi valstybėmis - piliečių apsaugos įstatymui įgyvendinti. Šitas amžius yra mūsų nūdienos, dėlto į ją nūdienos žvilgsnius ir žvelkime.

Pasauliniai karai

Šių dviejų stovyklų kova nulems - kapitalizmo ir socializmo likimą:

Stalinas, rašt. 10 t. 135 psl.

Vokietija, siekdama pirmavimo tarp pasaulio tautų, pradėjo pirmą pasaulinį karą, - ko siekė jėga besiremiančios šeimos ir giminės, to pat valstybiniu mastu išėjo laimėti Vokietija. Vokietijos nugalėjimas, po to Tautų Sąjungos sukūrimas terodo, kad 20 amžiuje žmogaus kultūra įgalino žmogų ir pasauliniu mastu apsaugoti savo gyvenimą nuo kairiško - sios priginties žmogaus kėslių.

Įsidėmėtinas tuo reikalu JAV prez. Vilsono siūlytas Tautų Sąjungos 8 straipnis: **S u m a ž i n t i n a c i o n a l i n ė a p s i g i n k l a v i m ė i k i m i n i m u m o, s u d e r i n a m o s u v i d a u s s a u g u m u.** Kaip matome, šitas straipnis tekalba apie nepriklausomą valstybių policiją, kurios pareiga saugoti piliečių laisvą apsisprendimą nuo tų, kurie jėgos pagalba siektų piliečių ar jų turto mobilizavimo valstybės galybei prieš kitas valsty-

bes iškelti. Dėja, šitas straipsnis buvo priimtas toksai, kuris Tautų Sąjungos nariais įgalino būti ir tas valstybes, kurių įstatymai pirmoje eilėje įpneigoja savus piliečius saugoti valstybės nepriklausomybę. Taip perredaguotas Vilsono str. turėjo žmogų tikinti, kad Tautų Sąjunga sukurta iš tokių valstybių, kur piliečiai pavergiami saugoti jų nepriklausomybių. Šitaip reikalą supratusi JAV, tokios Tautų Sąjungos nariu būti atsisakė. Bet sunkų pokarį pergyvendama Europa buvo priversta sutikti su tuo, kad tik tada Tautų Sąjunga bus realus faktas, kai ją sudarandios valstybės - realių savo gyvenimui pateisinti priemonių dėka - tikrai bus nepriklausomos, kaip savų piliečių sutarimu pilnai nepriklausoma yra JAV. Šito priešastį aiškiausiai nusako Stalinas - Leninizmo klausimais knygoje - šiuo tvirtinimu: tik kvailas gali galvoti, kad komunistinė valstybė gali laikytis kapitalistinio pasaulio apsupta.

Šitas Lenino - Stalino tvirtinimas tenka laikyti ne vien antro pasaulinio karo paskelbimu žmonijai, bet ir tos kovos, kuri turi nušlenti - komunizmo ar amžiais pasiekto žmonių gyvenimo klausimą. Tuo pačiu Tautų Sąjungos kūrimas tenka laikyti era, kai žmogaus kultūra, įgalinusi žmogų spręsti apie savo gyvenimo apsaugojimą pasauliniu mastu, susitiko su komunizmu tam, kad amžiams pašalintų jį ir jo atžalų nešamus paderinius iš žmonijos gyvenimo.

Gyvenimas parodė, kad pirmuoju smūgiu komunizmui buvo iškreipta prasmė Vilsono straipsnis. Kurių valstybių gyvenimą atstovavo masės - jausmais besivadovaujanti minia, ten pokia - riu sunkumais naudodamasis komunizmas tiek įaistrino jas pasinaudoti artimų gyvenimu, kad tik jėgos - diktatūrų - pagalba šios masės

įstengta grąžinti gyvenimui. Italijoje komu-
nizmo bernų vestas minias valstybės valdžiai
pagrobti Musolinio fašizmas sudrausminęs pa-
rodė, kad ir rusiškosios minios dievina ne
savo gyvenimo atstovus, bet tuos, kurie jas
mugalėjo. Tuo Italijos fašizmas paliko vi-
soms nesavivaldžioms tautoms realiu pavyz-
džiu gintis nuo komunizmo.

Galūsiajai pasirodė ką neša gyvenimui ir
socializmas, - viskas valstybei, komunistinės
valstybės galybės pagrindas. Savo jėga gąs-
dinti pasaulį komunistinė valstybė šavėjo
tas tautas, kurios tikėjo, kad pasaulio ne-
užvaldžiusios jos tik dėlto, kad šiam sieki-
mui tęsėti nepanaudojo visos galimos savo
valstybės jėgos. To dėka, greta Rusijoje iš-
bujojusio internalsocializmo, Vokietijoje bu-
vo įprasminamas nacionalsocializmas. Kiek abu
šitie socializmai niekino žmogaus teisę, tiek
pat pavydėjo vienas antram ir socialistinės
valstybės galutinės laimės - pasaulio užval-
dymo. Dėlto, kiek pagrindinis jų tikslas
juos dviem karo frontais išvedė į karą prieš
žmoniją, tiek laimės pavydas šiuos frontus
pastatė vieną prieš kitą, kad, anot Stalino,
tas frontas nulemtų nacional ir internal so-
cializmy likimą: žmogaus teisės nepažeidusių
valstybių gyvenimas nacionalsocializmą pako-
rė, o internalsocializmą privertė taikoj
bendradarbiauti su demokratiniu pasauliu -
tik kvailiam galvojant, kad komunistinė val-
stybė gali laikytis.

Šita komunistinės valstybės padėtis tege-
lėjo liūdyti paties komunizmo - kaip valsty-
binės sistemos - tragediją. Kad dėlto visuo-
tiną komunizmą aprašius, Stalinas sau dievu
paskelbė patrankas. Tuo, aišku, Stalinas pa-
skelbė žmonijai trečią pasaulinį karą. Bet
po metų ir šios komunistinės valstybės ats-
toval, pasirašydami Niurnberge kartuvinį mir-
ties sprendimą karų kėlėjams, tuo pačiu tą

patį sprendimą pritaikė ir Stalinui su jo komunizmu, jeigu jis išves tautas vykdyti žmogūdystės - karo pagalba laimėti komunizmui gyvenimą. Tuo pačiu tenka pastebėti, kad Niurnberginis procesas neatsiejamas nuo Tautų Sąjungos sukūrimo: kiek Tautų Sąjungos sukurimo faktas ir valstybiniu mastu karą - kaip anksčiau žmogaus broliūdybę - pasmerkę, tiek Niurnberginis procesas įteisino karų vedimą baustiniu prasikaltimu.

Visa tai komunistinės valstybės vadams paliko pasirinkimą iš šių galimybių: kvailą galvojimą, arba - kartuves. Pasirinkdami protingųjų išėitį - padaryti neišvengiamas kartuves žmonijos gyvenimo atstovams - komunizmas pasiryžo mobilizuoti tokią jėgą, kuri tikrai pabaigtų Hitlerio pradėtą šygį. Bet šios jėgos komunizmas besiekdamas turėjo taip iškelti Tito didybę, kad ano priklausymas nuo Stalino tegalėjo reikėti tik tos didybės užgavimą. Tas privedė komunizmo skilimą į stalininį ir titinį, tarp kurių karas tiek pat išvengiamas, kiek ano karo galėjo išvengti Hitleris prieš Staliną.

Tik to mažai: Tito atskilimas komunistinės valstybės siekimą padarė grynai rusišku siekimu: rusiškąjį komunizmą - nacistinės Vokietijos šygio tęsėtoju Rusijos imperijos labui. Tuo šitas atskilimas žmonijai parodė, kad dar nebaigtas antras pasaulinis karas - tautų iš vergijos išsilaisvinimo kova. Gyvenimo prispirta ir pati komunistinė valstybė turėjo paskelbti, kad ji rusų tautos prieš visas kitas tautas iškelia kaip didžiausios vertę, tuo pasaulio tautų - kaip mažaverčių - pateisina vergavimą Rusijai. Tas jau visai lygu tam prasikaltimui, kuris įvykdytas žemėje rasistinės teorijos skelbėjų. Tuo pačiu rusiškasis komunizmas pasidaro neatskiriamas nuo vokiškojo nacizmo, o Stalinas - nuo Hitlerio.

Kai gyvenimas atvedė Staliną į amžinosios atminties Hitlerio padėtį, pravartu pažvelgti ir į būsimąjį karo pasekmes. Kadangi tai gali būti kiek į pranašystų panašu, dėlto pravartu šiuo atveju prisiminti 1942 metų šitą Stalino pranašystę: "... hitleriai ateina ir nueina, o vokiečių tauta, vokiečių valstybė - pasilieka". Lyg šiai pranašybei parodykinti, SNO pirmosios gen. asamblėjos metu, gyvenimo dar nepažemintos Anglijos valstybės užsienių reikalų ministeris Bevinas šitaip pranašavo Višinskiui: "Yra tvirtinančių, kad socializmas skilo savyje tam, kad sukeltų žmoniją karui, kuriame jį patsai žūtų". Žmonijos gyvenimas yra liudininkas, kad antras pasaulinis karas tik tam ir atidėtas, kad jį baigiant paskutinis karų kėlėjas - komunizmas - žūtų, išspręstą komunizmo likimą.

Išvada

Šiose pergalėse svarbiausią vaidmenį suvaidino rusų tauta...

"Pravda" 1949.4. Kosmopolitizmo ir internacionalizmo klausimais straipsnis.

Kalbant apie karą žmogaus teisei apginti, tenka pasisakyti ir apie tą pačią teisę. Ji tegali būti ta, kurią žmogus prigyveno: žmonijos apsauga nuo žudymosi, kaip valstybė nuo to apsaugoja gimines, šeimas, brolius. Nūdienės karų vedimo technikos akyvaizdoje šita teisė bandyta įgyvendinti Tautų Sąjungos pagalba, dabar tam siekti sukurta Sovietų Sąjungos Organizacija - SNO. Tiesa - anot Ležino - Stalino, kvailiui gal ir tinka galvoti, kad SNO gali žmoniją saugoti nuo žudymosi.

Pirmoji tai parodė TSRS - komunistinė valstybė, sudarydama ginklo draugystę su to mis valstybėmis, kurios antro pasaulinio karo laimėjimo tikslu pateko į šios valstybės veikimo sritį. Vėliau tai patvirtino karinio Atlanto pakto sudarymas. Tai aiškiai rodo, kad ne SNO gali spręsti apie žmogaus gyvenimo teisę, bet tai išspręstie frontai, kuriems šiandien žmonija riknuojama ir riknuojasi.

Gali kam atrodyti, kad, veikiant SNO, karinių blokų sudarymas yra prasikaltimas SNO statutui. Vien SNO generalinių asamblėjų vykimai ir šiuos karinius blokus sudarius rodo, kad taip nėra. Tai paaiškina SNO darbai, kurie, išvalgiau pažvelgus, tėra žmogaus teisės įstatymui parengti. Tai rodo, kad SNO nėra tokia instancija, kuri saugotų žmogaus teisę, o tik pasaulinis parlamentas, kuris šią teisę turi parengti. Tuo SNO tegalima laikyti tarytum tėvu, kuris, kaip pirmasis tėvas pasmerkė broliūdystę, taip šitas turėtų pasmerkti žmogūdystę.

Tik taip dalyką sprendžiant galima susidaryti nuomonę, kad su žmogaus teise prasi- lenkta Niurnberge, - buteisti už žmogūdystę, kai šai dar nepasmerkta. Vistik taip nėra. Tautų Sąjungos sukūrimo faktas parodė, kad žmogus savo gyvenimo teisę yra pasiekęs pasauliniu mastu. Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos - TSRS - atsiradimas irgi tegalėjo tvirtinti, kad 20 amžiuje žmonijos karai nepateisinami. Abi šios sąjungos, išpažindamos valstybių teisę į jas jų įstojimo ar išstojimo, tuo liko laisvam žmonijos apsisprendimui dėl savo būsimąjo pasauliniu mastu - gyvenimo. Nacistinė Vokietija ne kokia žmogaus pasiekta teise, bet naudodamasi šių pasauliniu mastu valstybių sistemų priešingumais, išėjo jėga laimėti sau pasaulio pavergimo. Tuo, aišku, nac.

Vokietija paniekino laisvę žmogaus apsisprendimo teisę, dėlto, šio laisvę apsisprendimo saugotojai, ją ir nubaudė. TSRS sudarydami karinį valstybių bloką pilnumoje galėjo tai sintis, kad tai tam atvejui, jeigu SNO bandytų primesti jai savo sprendimus, kurie būtų priešingi šią sąjungą sudarančių valstybių dvasiai. Arba, - jei SNO nesutariant dėl žmogaus teisės proklamavimo, kas nors, naudodamasis beteise, bandytų jėga šią sąjungą suardyti ar šiai sąjungai artimas dvasia valstybes parengti. Šita karui sąjunga tik tada pasauliniu mastu galėtų būti beteise, jeigu ji būtų sudaryta kuriai nors iš šią sąjungą sudarančių valstybių pansudojus prievartinę jėgą. Tik ir šiuo atveju ne ką gali tarti SNO, nes nuo valstybių prievartavimo - pirmoje eilėje Europoje - turėtų saugoti užsienio reik. min. Taryba, kurią sudaro JAV, D. Britanijos, Prancūzijos ir TSRS užs. reik. ministrai.

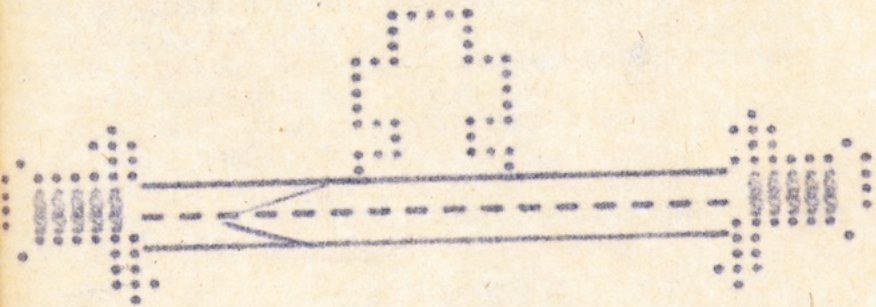
Šita Taryba sukėlusias antrą pasaulinį karą valstybes turi įgalinti likviduoti tas priešastis, kurios privertė jas tą karą vykdyti, kurios - tos priešastys - yra kliūtimi būti joms SNO nariais. Tuo šios Tarybos yra užduotis padėti žmonijai, kad visos valstybės - būdamos SNO nariais - galėtų dalyvauti žmogaus teisės įstatymo priėmimo, kuri kaip matėme, privalo parengti SNO. Kai SNO atsisakė į savo tarpą priimti nariais tas valstybes, kurias ši Taryba - savo teisės galia - įgalino pateikti prašymus dėl jų priėmimo į SNO, šitos Tarybos veikla tenka laikyti nepatenkinusia į ją sudėtų vilčių - negalinčia likviduoti antrą pasaulinį karą sukėlusią priešastį. Kiek tai gali rodyti, kad Taryba bejėgė toms priešastims likviduoti, tiek ir tai, kad joje pačioje tenka to karo kilimo priešasties ieškoti.

Pareikšdamas Tito savo valią, prieš žmo-

niją atidengė komunistinės valstybės teisę - pasmerkdamas komunizmą Tito išdaviku parodė, kad komunistinio gyvenimo pagrindū yra ne žmogaus laisvas apsisprendimas, bet priklausymas jėgai, kuri žmogui vergavimą diktuoja. Tuo pačiu išryškėjo, kad komunistinės valstybės - TSRS - dalyvavimas užs. reik. min. Taryboje taip pat nėra nėra skaitytis su žmogaus laisva valia, bet brutalus siekimas laimėti žmonijos vergavimą komunizmui, komunizmo - Stalinui, kad TSRS karinė sąjunga su savo satelitais nėra žai laisvų valstybių susitarimas apginti savo gyvenimo teisę, bet TSRS valios įkūnijimas einant prie pasaulio pavergimo. Tito atskilinas prieš žmoniją atidengė ir tai, kad TSRS nėra kokia tai pasauline prasme tautų sąjunga, o paprasčiausia senus amžius atstovaujanti Rusijos imperija, kur komunizmas tėra "didžiosios" rusų tautos jėga, visoms pasaulio tautoms nušėminti. Tai ragėdama žmonija negalėjo galvoti apie žmogaus teisės įstatymo rengimą, bet pirmoje eilėje turėjo susirūpinti apsisaugojimu nuo tos jėgos, kuri paniekindama žmogaus laisvą valią - vadovaudamasi kairiškiosios prigimties dėsnium - yra išprievartavusi sau karinę sąjungą. Šito aktyvaizdoje sukurtas Atlanto paktas - kaip karalius Mindaugas jungė lietuvių gimines apsiginti nuo kryžuočių ir kalavijuočių, taip žmonija su sąjunga, kad apsigintų nuo žmonijos gyvenimu trokštančio lėbauti rusiškojo komunizmo.

Sudarymas Vokietijai dviejų vyriausybių galutinai užbaigė užs. reik. min. Tarybos veiklą. Šitas aktas daugiau jau karui prie šasties rėdimas, jo kilimo laikui ir jam vietos nustatymas. Vistik SNO veikia. Tik, vien jau iš komunistinės propogandos sprendžiant, TSRS net rėkdama priversta šios

organizacijos veikloje dalyvauti. Saugodama žmonijos prigimtą teisę. SNO veikloje komunistinio gyvenimo atstovus privertė dalyvauti tam, kad - ruošiant žmogaus teisių įstatymą - jie patys pasisakytų apie tai, kokią teisę turi žmogus komunistinėje valstybėje. Šiuo atveju tenka tik stebėtis tuo, kaip sąžiningai komunistinio gyvenimo atstovai priversti eiti tas pareigas, kurias jiems žmogus pavedė: po kiekvieno SNO sprendimo, kurio negali vetuoti, TSRS vyriausybė priversta komunikuoti, kad m e - c h a n i š k o j i balsų dauguma tikru nieku pavertė komunizmui nesugrįžamas tiesas. Tuo žmonijai pranešama, kad ji prieš komunizmo jėgą - prieš "didžiąją" rusų tautą - yra tik mechaniškoji - bebalsė - dauguma, tuo pačiu, kad rusiškoji mechaniškoji dauguma yra ne žmogaus prigiyventa teisė, bet kieta Stalino valia žmonijai pavergti. O tai jau kiekvieno vačo žodis, kurių žmonija daug pergyveno, nuo kurių apsisaugojimui rengiama žmogaus teisės įstatymas, kuris bus įgyvendintas pergyvenus žmonijai komunizmą.

mėgdžiodamas šneka, - sakė - girdi, iš tikrų rankų - NKVD-tai neapgaus. Kad juos perkū - nas visus išstrankyti. Ugi, už pusantro tūks tančio červonsų pasišidino pasu - baltom su šaibavęs, kaip akmuo į vandenį, į savo mišį dribo.

- jėga... jėga mane sudorot renkiasi... Su tarbytėm ubagėliu mano senatvę išruošia stena vadų vadas.

- Prieš jėgą - jėga! - Lyg save, lyg artimuosius ramindamas kumštį atgniaučęs pratie sia.

Kaipgi: iš tėvo malonės supas įstatymas, kad tarybinė tiesa paliuosuojama nuo atsako mybės už gindymą. Įteisinus mergas vienišom motinom, kiek registracija, tiek ir - NKVD, NKGB pagalba - dokumentų falsifikacija, tarybinę šalį piliečiais turtina. valstybės galybę stiprina. Sušydėjusi šalis nuo spe - kuliacijos akmeniukais, rūkomu popierium ir iš vokiškų pečių ruskių išplėštom juškom, tikros talkučkos riksmu vaduojasi.

- Kad gi tu griausmeliu!... Ar peklos be manęs neradai!... - kalės sšaron rauda Britkaus Vikta. Cia pat ir leitenančikokas spardosi, vienišai motinai rėkti padeda.

- Tėvas! - varto akim Vikta, - didelė nauda iš to, kai jo šventa pareiga valstybės galia rūpintis...

Kažkas priklaus jos burnoj veliasi bežiūrint į savo plaukus, kurie voratinkliais po aslą draikos be vėjo.

- Tai atpildas už pagalbą anam propogandžiam darbe.... - vaikui rėkiant per širdį kirptai mergai smigteri.

- ... ir kuris čia iš septyniolikmečių labiausiai prieš mergas raudonuoja?... - skausmams aprimstant Britkiūtė rintai dėl savo ateities susirūpina - vaikui Tėvystės garbę įkombinuoti ima.

Kad ir be žmonos, bet ir apyniokas pelų maišeliu į bunkerį šliunterėjo. Vėželiu per angą pasiiręs, prie savų prisigavo. Tupėdamas apsidairė, putniom rankutėm litrą iškėlė ir, kaip ir visais atvejais, uždainavo:

- Vyrai, vyručiai, už mano giminėlę kliu - kliu!... Jis mane: tititi - kalbino, doku - mentus šadėjo. Ihi hi hi, - ašarėles spausdamas, - tūkstantėlis červonsėlių, kaip į ba - lą vandenėliui, - pinigėlius išviliojo, man špygelę dovanėjo. Cha eha cha! - ašarėles liedamas, - prisidėkit mieli prie mano namų džiaugsmo!...

- ku kliuku klanas!... ku kliuku klanas! - kalba buteliukas, visus labai rytui kelia - sveikint grįžusio paklydėlio.

Išgeriam ir kietai nutariam, kad po karo su dokumentų klastotojais atsilyginsim ne kaip su valdžia ir gimine, bet kaip su pikčiausiais žmogaus priešais.

- Dra ta ta!... O čia gi pranašystė!... - rėkdamį pas tėvą artimieji griūva - prieš jų akis Niurnbergas su kartuvėm stovi. - Nėra ir negali būti didesnės bausmės žemėje, kaip pakilusios tarybinės moralės dvidešimt penki metai kalėjimo! - kaip staliniečių tankų griauimas iš tėvo valios naujas įstatymas žemę nušiuirpino.

Naujų įstatymų šviesoje pakilo žmogui kelias. Tik vadų vadas išdidus. Jis įsisavina didžiosios pergalės ekstazę. Į protą ir į širdį joje kaip katiuša šauko:

- Vienišas!... vienišas!... į pasaulio viešpačius... po anų... vienišas likau...

Lyg maršas šią pergalę lydi balsas, nuo pasaulio politikos laktų tarybinei tėvynei šaukiant:

- Argi negražu dabar Persijoje!...

- Aa aa liūlia... - Čiuprioniokas išūnytą

Viktos gegužioką, linguoja. Gal nebūtų gailu širdy - kartais net ir Viktai, jei sutikę kaimynai vyro neklaustų:

- Vaikel, tai kaipgi pasoginis laikosi?
- NKVD leitenantas už du litru samagono, NKGB - už tiek pat valstybinės registruoja.
- Tomas Apynėli, su paskutinėm naujienom apiformina.

Gaila būtų vyrų, bet nesiregistruot ne- gali: vienas vedęs, antras - išimylėjęs. Kas gi tada būtų, jei partizanais likus kas nuo namų - nuo meilės - juos pavykėtų!

Giedras ir net saldus šiandien Tomas svečiu, - sąžinės ramybė stebuklus su žmogumi daro. Neužriša savyje ir paslapties:

- Žinot, vyrai, naujas sekimo metodas su - rastas!

- ?!

- Leitenantas tvirtino, kad miške ar krūme radus pagrečiui bent porų muosėdų, būtinais reikią ir bunkerio ieškoti netoliese, - juokias anų paslaptį atidengęs ir išvadą padaro, - o kur gi žmogus dėsies?...

- Jūs ir nepagalvojat koks laputė leitenantas... išprašė.

Apynėlis tai jau vyriškiau pasielgė - nuo leitenanto laputės apsigynė supurusiu šautuvu. Nors, tiesą sakant, jis kito ginklo ir neturėjo.

Ne linksmybė partizano širdyje, kai nuo dažno lietaus pabrinkę raumenys naudžia kaukus prie šilumos glustert. Tik gūdžios medžių godos, kurias jie ošia plikas rankas iškėlę, tą pačią širdį skausmu rėžia. Tai bent rudenėlis!...

Valačių valdžia išdidi šalių gatvius šli-fuoja ir viešai samprotauja, kad komjaunimo organizavimo reikalas ir kaimuose jau pri - brenęs. Garsenybė - Krapulis. Tik pavasari

vyras registravosi, - o dabar paink jį, - kalba liaudis, - tūkstančiais švaistosi. Šeštadieniais iš Vilniaus grįžtas Vyžius irgi pašiba. Ir jo masės, kurių arklisams seniau jis uodegas piaustydavo, įtikintos, kad partizaninis sąjūdis dabar tik miestuose stabuklus daro. Miestų darbui kaskart vis labiau kaimui kaip į varpą kals:

- Savų ten pilna, tik eik ir kurt ten savą valdžią...

Užtai didžiajai tėvynei šaukiant, - LTSR, skubėki kultūrėti, - vietoj partizanų naktikeltų iš miestų sunkvežimiais jau vyksta čigonai. Kaimų rinktį pridabodami ir vietos raudongūžiai uodžia orą: pradėjo nuo avelių, dabar jau ir kumeles išjoja - klėtis doroja su pagalba į miestelius perkeltų asmenų. Pagavo žmogus jau ir sakristijoną karves be vagiant. Skrebams iš po akių vagis pabėgęs, dabar neturi vietos - pakrūmėk slankioja. Kai stribai jį apšaudė, tai jis bėga į Noskaus šilėlį - pas leitenantų su žiniom apie miškų gyvenimą.

Atsikelia žmogus rytą ir bailiai žvelgia į sūnaus guolį. Klaiku, bet tokie laikai. Jeigu šiandien dar neapsivogęs jauno miegu tėvo širdį nuramina, tai, - negi rytdiena jo nepasims! - slapčia breukia ašaras žila - galvis. Ir motina drebančia ranka žegnoja labą rytą, Partorgas ne juokais žavi dukrą valščiaus raštininkės vieta. Betruksta - užsirašyt komjaunuole.

Kam sunku, tam jau ir kaimo doros dienos kaip būtų laiko nesimato. Tikrai, jau ir čia tik komjaunimo tebetruksta...

Žalsterėjo. Iš Persijos atėjo žinia, kad Piševari iš tėvo pagalbos paprašė. Nors mintingai dėl to tylėjo, bet visi jau žino, kad senis dėl to turėjo pamoti ranka. Rimtos pagalbos prireikė ir čia: naktį griaudė per

kūnas ir ištraiškino aktyvą su čigonais.

- Doriausius iš doriausių šiandien laidojam!... - prie kapo raudonojo valsčiaus sargas.

- Gyvatė!... - žiūrėdamas į sargą griežė dantimis pirmininkas, - į mano vietą taiko.

- Buvo driskiama pirtis ir dar bus! - net ir apyraudoniai išbaldami kaimynams kalba.

- Kirpo draugų mergom kasas ir dar kirpa! - aniems pritaria ir tie, kuris už papirosus su švinu Vyžiui į talką žadėjos.

- Kad ir iš žemės iškasim prieš žiemą per kūna šaudžiusius! - riaumoja ruskiai, pašliugusiais arimais brisdami.

- Tam ir burliokai, kad siųstu!... - juokias žmonės tikrus stebuklus regėdami - kiek miškiniams naktis žemę gruodu grindė, tiek kacapams niūri diena sodraus lietaus nesigaili.

Kai Londonas kalbėjo, kad Piševari iš Persijos gėdingai bėga, ant urvelio piemenys užgulė gyvulius. Beledant man su piemenim apsibarti išgirdau, kad gyvuliai jau kalba:

- Baleko ješčio?...

- Net, zdes!...

Tupiu prie dangtelio, akutes vartau ir žiūriu, kada jau čia įlys velniuko šakės mano gyvenimo pamaišyti. Bijotis prasmės nebuvo, nes ruskiai po medžioklės rinkos čia tik keiktis ir žygiuot į namus, jeigu jie juos turi.

Ranka pamot tiktai Vikta neišdriso, - slapta išsinešdamas Vyžius Čiuprinicką išsivežė į NKVD leitenantų mokyklą. Nušovė ruskiai kurčią ir nebylį širšliuką, bet, kaip kvailiuko ir benamio, nesivežė į mies telį ir skrebai, - palaidojo žmonės jį ant kapų. Teko pamot ranka ir į gyvulių suke - žintą urvelio stogą, nes iš jo užsiregistravusius pradėjo mygti leitenantai - sąži-

ningu darbu prisidėti prie didžiosios Šėvynės galybės stiprinimo. Urvelis, tiesa, dėl to gailiai apsiverkė, bet jo tokia dalia - tasis metais labai lietingas ruduo pasitaikė.

Kol kas sėdžiu verkiančiam urvelyj ir be veik juokas ima, - Krapulis su NEVD šunimis po visus miestus gaudomas.

- Tai bent vyras apsigė! - kraipo žmonės galvas.

- Juk tai kalnai grūdų ir dar keli ešalo - nai mėsos! - stebisi tie, kurie po vagystės revizija atliko.

- Kaip sau nenorit, bet seniau, jeigu kuzi ris ministeris ir būtų norėjęs, tiek tai jau nebūtų galėjęs pavogti! - buvęs departamento direktorius - dabar batsiuvių artelės sąskaitininkas - samprotauja.

O valdžiai kas. Vistiek Krapulis kur nors vietą ir nesugautas gaus. Kalėjimui, aišku, parengs ir iš ten buri. Dejuos ir anas kaip nūdienis už valdžios apgavimą - už atsiskaitymą su valdžia Krapulio falsifikuotais kvitais - į kaltinamųjų suolą sėsdamas kad dejuoja:

- Kad tavęs žmonė nebūtų regėjus...

Slogiausia, kad ašaros mano spinksulę merkia. Kai švarku ją apgobiu, tai anas Brolimas rašomą gromatą juodų velnių veselija verčia. Laimę randu tik tada, kai spinksulę prie šono prisiglaudęs ją ir savo raštinę nuo ašarų tikrai apsaugoju. Kartu truputį nuo šibalo dūmų, bet už tai su šviesa - par tizamui motina - oia pat ir šilima. Rašyt yra ko. Jaudiu, kad atėjusi Sesuo tikrai mane pabučiuos tuo švilgsniu, kuriuo bučiuos ją mano Broliai, skaitydami šitą gromatą.

- Sūnau!...

... prie mano urvelio angos stovi prieš daugel metų mirusi Motina.

- Sūnau!... Manęs nebijoki... man Motinos

širdis senai tave ir tavo urvelį parodė...
Šitą pasiaptį tesušinos tik mano kapas.

Pažinau ją ir anksčiau - ji tik pusantro
ha raisto savininkė. Saugojos jos artimie -
ji, nenorėjau rodytis ir aš. Ji atnešė man
karšto pieno butelį ir kepaliuką miežinio
ragaišio.

Pamenu ir šiandien, kai pabučiavo mane
pirmoji mano meilė. Gera buvo tada. Tik...
aš ir šiandien gyvenu tuo geriu, kurį gavau
indamas iš Partizano Motinos dovanas...

Piktas vėjas po lietaus drąskės, o aš bu
vau visas šlapias. Šiaurys mano kūną piaus-
tė ledu, bet mano širdis džiaugamu tvirt ne
galėjo. Aš neiškenčiau... Širdis man nelei-
do tik šokt ir juoktis... Pažvelgęs Motinai
į akis uždainavau, - mane Motulė barė...

Graudžiai pažėjojo tuo laiku mano Motina.
- Motule, ko verki!...

- Iš tavo juoko, sūnel!...

Bučiuodamas rankas Motinos jutau, kaip
bučiuojamą mano galvą plovė karštos, mielos
Motinos ašaros.

- Atleisk jai, Viešpatie!... Ji ne iš pik-
tumo tada mus barė... Ji barėsi ant mūsų
tikrai dėlto, kad visos kaimynės taip elgė-
si.

--- 000 ---

Juk visi norim būti garbingi, turėt gerą
vardą. Garbingųjų teisė būti didžiais, aukš-
tai skrajoti, viešpatauti; nedorėlių - skęs
ti nespasitenkinime, šliaužioti purve, ver -
gauti.

Solonas

T U R I N Y S

V y t e n i s	Vėlinės	1
	Redde quod debes ..	2
L a i s v ū n a s	Rudens žygis	5
	Brangioji Motina ..	6
L i d i j a	Lapkričio 23-ji ...	7
L i n a s	12
A u g u s t a s 13	Užpirtos mišios ..	13
R o m u t i s	Motinos meilė	16
V a l k š n a	Būsimasis karas ...	17
Ž i e ž u l a	Penkių metų žiežir- bos	29

